

BARCELONA 21 DE JUNY DE 1891.

CAPITAL Y TREBALL

Be pot assegurar-se, sens por d' ésser desmentits, que Deu, al crear l' home, lo feu ja per destinarlo al treball, perque sabut es de tothom, que al deixarlo en lo Paradís, li posá precisament «per que 'l treballés y guardés» (1); mes encare que originariament lo treball no fou un càstich, si després de la falta de cumpliment del diví precepte, lo Creador l' imposá com á deber penós, disposá la condició de la Humanitat ab tanta sabiduría, que ni l' organisme ni l' esperit poden lluirarse, sens propi perjudici, de la obligació instituida per la Omnipotència divina.

La intel·ligència sens estudi s' amussa, la voluntat sens exercici pert sa energia, y com l' estudi y l' exercici son activitat, y l' activitat destinada á un fi útil es una manifestació del treball, d' aquí que ell siga necessari, per lo perfeccionament y conservació de las facultats espirituals del ser humà. Ademés, subjecte l' organisme, com á materia, á las lleys fatals á que obhehexen tots los elements fisichs, es axiomàtic que necessitats que no pot satisfer sens procurar-se objectes útils, y com la Naturalesa, ab sas solas forses, no li proporciona aliments adaptables á son cos, ni habitations que 'l resguardin dels accidents meteorològichs, ni abrichs que 'l defensin contra la cruesa del temps, d' aquí qu' un ser dotat d' enlayradas facultats, se vegi obligat, per la forsa de la necessitat, á buscar las primeras materias que la terra li dona, á multiplicarlas aprofitant las forses naturals, á transformarlas ab son enginy y á adoptarlas per tots istils á la satisfacció dels apetits imprescindibles de son cos.

Lo Treball, es, donchs, un deber ineludible: las necessitats de la condició humana l' exigeixen baix pena

d' aniquilació, no sols de las forses y de las facultats del home, sino de sa mateixa existència humana.

Per eixas rahons, debém acceptar que 'l Treball, no es altra cosa que l' aplicació de la activitat del home sobre un objecte, per convertirlo en útil a la satisfacció de sas necessitats.

Acceptada eixa definició, per nosaltres clara y veritable, al observar que 'l Treball ab tot son poder es incapás de crear, y que per lo tant no fa mes que transformar, debém també deduirne que, en la producció, ademés del element transformador del *Treball*, precisa l' existència d' una materia trasformada que coneixém ab lo nom de *Capital*, que com lo primer, reuneix los caracters indispensables d' universalitat, per que puga posar-se entre las entitats necessàries per la conservació, no sols de la societat civil, sino de la mateixa Humanitat.

En son origen, lo Capital es sempre natural y permanent, per quant deu sa existència al mateix Creador, puix no es altra cosa que la mateixa Naturalesa; pero l' industria del home, al buscar cada dia ab mes afany los millors medis d' alcansar la satisfacció de sos apetits, ha recullit molts materials escampats per nostre planeta, los ha combinat de mil diferents maneras, los hi ha aplicat forses descobertes per son ingenio, arribant fins á inventar nous elements, que al venir á fer creixer la riquesa dels pobles d' un modo indubitable, ha augmentat tant lo capital primitiu, que las teorias econòmiques se veulen obligades á reconeixer que baix la imprescindible base d' aquell, s' ha arribat á constituirne un altre, qual valor se deu en molta part á la activitat del home. Però axó no vol dir que 'l Capital pugui ser may purament treball acumulat; puix tal cosa, suposaria en l' agent actiu de la producció, lo poder de crear, lo que es de tot punt inadmissible, perque aquesta es facultat propia solsament del Criador: lo *Capital*, es, donchs, l' objecte sobre que s' aplica l' activitat humana, per convertirlo en útil ó per que produueixi cosas adaptables á la satisfacció de nostres apetits.

(1) Genessis, cap. II, v. 15.

Aplicant are las teorías fins aquí exposadas, deduhírem, que Capital es la terra que l' pagés conresa, lo teler que l' texidor dirigeix, la primera materia que l' jornaler transforma, los materials y las eynas ab que l' mestre de casas axeca una paret; y *Treball*, es l' esfors corporal é intelectual, que l' pagés necessita emplear en lo conreu, lo texidor pera dirigir sa màquina, lo jornaler pera manufacturar la materia prima y lo mestre de casas, porque sa paret vagi creixent de mica en mica, obehint á las lleys que te marcadas.

De las esmentadas definicions, pot també deduirse que las duas entitats que concorren á la producció, se troban tan lligadas entre sí, que no pot concebirse l' existencia de l' un, sens l' aussili del altre; porque sense l' *Treball*, lo Capital seria improductiu, puix los telers y las màquinas, sens l' esfors del obrer que las mena, no podrían cumplir l' objecte porque foren construïdas y fins las mateixas terras, que en virtut de las forses de la naturalesa prodrián produhir algun temps, acabarian per convertirse en un erm sens los cuidados del agricultor; y en cambi ¿qué seria lo *Treball* sens lo Capital? ¿De qué serviría son enginy al minaire, si no tenia minas ni eynas per explotarlas? ¿de qué li valdría al mecánich son saber, si no tenia ferro per fer un teler? ¿qué 'n faria de sa habilitat lo texidor, si li faltavan l' urdit y la trama, lo teler y la llensadora?

Veusquí quan necessari es que visquin en bona armonia eixos dos elements indispensables al benestar de las nacions, y quan convé, que contra la propaganda de certas escolas sociològicas que pretenen arrastrar á la classe obrera per mals camíns, se fassi entendre á tothom, que pesi á qui pesi, lo Capital serà sempre mentres lo mon existeixi, porque es la mateixa Naturalesa, que lo *Treball*, serà igualment necessari per que 'ls apetits del home exigeixen cada dia satisfacció; y que abduas entitats han de marxar sempre en bona germanó, per que lo sentit comú, per sí sol, ja dicta que no pot existir transformador, sense cosa transformada; ni cosa transformada, sens agent transformador; y per lo tant, que no hi ha *Treball* sens Capital, ni Capital sens *Treball*.

LLUÍS MARSANS.

UNA FESTA CONSOLADORA

Quan veyém que arreu arreu la impietat forga per destruir la Fe y la familia, y amenassa ab satànica rialla desbaratar á la societat, es consolador lo trobarse, al mateix temps, que á sos maquiavélichs esforsos hi responen supréms esfors també de abnegació, de sacrifici, y de treball; de treball que no ha de abastar cap premi en eixa vida, sinó que, inspirat en la sublim doctrina de Aquell que per amor llensá dalt del Calvari fins sa última gota de sanch, procura, per poch que siga, seguir las lleys y llisons del Diví Mestre: axís veyém á aquets joves de la Congregació de Maria Inmaculada y Sant Lluís Gonzaga, los uns al capsal del llit dels hospitals aconortant y encoratjant als pobres malalts, los altres aconsellant y aconsolant als presos, y altres los de la secció Catequistica, ensenyant

y guiant als noys dels obrers per lo dret camí de la virtut. D' aqueixos aném á parlar avuy, moguda la nostra ploma per l' espectable que presenciem diumenge pròxim passat en la distribució de premis que tots los anys y per fi de curs se donan als dexebles del joves de la dita secció, baix las voltas de la cripta del temple expiatori de la Sagrada Família.

Allí, en lo lloc en que algun dia, si á Deu plau, s' aexecarà esplèndida Basílica, immensa multitut de noys ab trajes endiumenjats, mes ó menos bons segons los possibles dels seus pares, arraserats quisquín d' ells al seu penó, esperavan impacients á que comensés l' acte.

Imponent y hermós era aqueix; en lo centre y enfront l' altar dedicat al protector de las familias, lo gloriós Sant Joseph, s' alsava un estrado baix cobricel de vellut vermell, desde l' qual, acompañat de altres sacerdots, lo Rector de Sant Martí, en quin terme está enclavada la naxent església, presidia l' acte; al peu de la escala de pujarhi, á un costat, s' hi veia una gran taula plena dels premis que s' anavan á repartir; garlandas de vert fullám envoltavan las arcadas y de tant en tant lo penó de las rojas barras onejava gallardament entremitj d' altres de diferents colors. En lo cércol que forman las que un dia, mitjantsant Deu, serán capellas dedicadas als set dolors y goigs del Sant Patriarca, totas anhelosas y conmogudas las familias dels tendres dexebles eran tot ulls y orellas per veurer y oir als seus; en lo centre, distingidas damas y generosos protectors á un costat, y en lo altre, y sentats també ab cadiras, los noys, com ja havém dit cascún apropi del seu penó, que l' un detrás del altre bellament afilerats en lo centre, mostravan cada un demunt sa seda blava de que era compost, la imatge del Sant á qual secció pertanyía. En lo primer hi campejava la dolsa imatge del Sagrat Cor de Jesús, secció que consta de 139 dexebles; en lo segon lo Sagrat Cor de Maria, de 108; lo ters de Sant Joseph, de 60; lo quart de Sant Ignasi, de 96; lo quint de Sant Lluís Gonzaga, de 108; lo sisé de Sant Estanislao, de 111; lo seté de Sant Francesch, de 250; lo vuité de Sant Joan Berchmans, de 274; lo que forma un tot de 1153. En las amples escalas de cada costat, s' hi veia á la una com un formigué dels noys mes petits y l' altre estava ocupada per gent del poble.

En sent l' hora, lo senyor Secretari després de haverlos explicat per quina llew Divina, ells, se complavian, en lloc de pendrer part en las diversions ab que la societat los brindava, en estarse ab sa companyia, ensenyantlos y donantlos exemple de lo que devia fer quan ja instruits en las saludables doctrinas del Catolicisme estiguessen, axó es, ensenyarlas també y practicarlas donant llum de bon exemple, per que d' aqueix modo á mes de ser útils á la societat, no oblidant may aqueixa sublime é incomparable doctrina, y ajudats per ella, pendrian ab resignació las penas que indispensablement devem passar tots, qui mes qui menys en eixa vida, y guanyarián en la altre la gloria eterna promesa sols als que creuen, obran bé y esperan; y conclogué demanantlos no oblidessen may la doctrina que allí los hi ensenyavan. Després aná cridant un per un als de la secció del Sagrat Cor de Jesús, que passaren á recullir sos premis; seguí luego

un himne á Sant Pere Claver, cantat pels noyets del Catecisme, y de veurer era lo entusiasme que demostravan las veus infantinas, al resonar sota la sagrada volta. Se recitaren després poesías, un fragment del Somni de Sant Joseph, una altre al Sant Nom de Jesús, y una titulada Jesús y l' infantó, y un diálech contra l' vici de renegar, interpolat tot això ab la distribució de premis als noys de las altres seccions. Se cantá per tots plegats una pregaria al Sagrat Cor, y lo Centre Dominical de Sant Pere Claver entoná després bella y afinadament un hermos cant titolat: «La Costa Catalana.»

De bon grat ho confessem, al ouer aqueix cant entonat per las robustas veus d' aquells homens sentirem batre ab joya l' cor y l' nostre agrahiment se juntá á la admiració que ja 'ns havia causat la abnegació d' aquells joves congregants, al veurer que al ensenyar los debers religiosos y socials no s' oblidavan tampoch de ensenyar los del bell art y d' amor á la terra que los ha vist naxer; admirantnos al mateix temps com uns homens á qui l' treball ocupa diariament, y sense cap noció de música, y ab ben poch temps segons nos digueren, cantessen ab lo bon gust y afinació ab que ho feren, y 'ls aplaudim de tot cor al pensar que tal volta molts dels seus companys en sos ratos vigorosos s' entretenen ab distraccions no del tot bonas, mentres que ells, dexant apart las influencias, las emplean tan aprofitadament; no 'ns admirá menys tampoch lo ouer declamar á algun dels noys de una manera que may haguerem cregut, y nos aterrà la idea de que si aquellas intel·ligençias, no cultivadas, pero casi podiam dir privilegiadas, segons la comprensió que demostravan en la manera de dir, y lo tó declamatari y fogós de algun d' ells, dutas avuy pel dret camí ahont podrán ser de gran utilitat, en cas contrari podrían acabar per ser uns revolucionaris oradors de clubs y de meetings, en qual cas á més de perdre sa ànima, Deu sap lo mal que podrían fer á la societat. Per axo, repetim, es molt d' agrahir lo que fan aquets joves, voluntaris mestres, y los senyors fabricants, comerciants y demés personas que contribueixen ab sos donatius á tan bona obra, los primers ab robas y los altres ab metàlich, que á més del be que fan á la societat y á ells mateixos, tal vegada á temps á venir, cumplen un dels principals manaments de la llei de Deu, que 'ns mana ajudarnos los uns als altres. Lo rich, puix Deu li ha fet aytal mercé, deu afavorir al que no té y tractarlo ab amor, pensant que si Aquell que tot ho pot los hagués posat en lloch contrari, li plauría prou que l' ajudassen; tots havém de seguir eixa incomparable doctrina de pau y amor, que diu al pobre:—resignat ab ta sort y sufreix ab paciencia que axis te será menos penosa la vida, y més enllá tindrás la ditxa y la gloria segóns los mereixements; no donquis pabul á la enveja que ningú es més rich que l' que 's contenta ab lo que té, ni ningú més pobre que aquell que viu acumulant riquesas ab la insaciable set del or;—y diu lo sabi:—tú que estás dotat de intel·ligençia clara per lo diví favor, deus ferne participar als pobres que medis no tenen per pendrer saludable instrucció, axis com diu als richs:—ab eixos bens què ab mà pròdiga os ha dotat la Providència,

sembreu lo bé, sigueu també pròdichs ab lo necessitat; —per altre part, prou es ben cert que las obras bonas ja portan en lo mon mateix lo recompença, per un petit sacrifici en aras de la caritat, quina gaubansa al cor, gaubansa certament que no 's pot comparar ab las que proporciona lo mon, puix moltas voltas un mar de fatigas, quan no de amarguras, son lo premi de nos tres afanys per gosar.

Aquella gaubansa que proporciona la caritat, á ben segur la sentiu, noble jovent que us dediqueu á tant bona obra, á ben segur la sentiu, generosos donants, que ab vostra almoyna ajudeu á vestir al despullat, y vosaltres també, distingidas damas, que ab vostras propias mans heu cusit las robes que en nombre de 517 pessas entre camisas, brusas y calsas foren distribuidas en eixa hermosa festa.

Se repartiren ademés 150 mocadors, corbatins, llibres, quadros, joguines als més petits, etc., etc.

Per amenistar la festa, hi assistí la música dels Salesians.

Sabém també, encar que no tinguerem lo gust de assistirhi, que en lo mateix dematí y en lo mateix lloch, hi havian rebut la sagrada Comunió 102 noys, alguns dels quals ho feren per primera vegada, los qui en la funció de la tarde lluhíen en son bras la blanca cinta ab sarrell d' or com a senyal, haventnos dit també que en lo diumenge vinent ho farán autres tants, després de la qual se 'ls serví un esmorsá en lo «Centre Dominical.»

Per formarse una idea de lo útil que es eixa associació, devém dir que l' nombre d' alumnes inscrits aquest últim curs, fou lo 4163, y l' tot dels habituals assistents de 41852.

Ara ja sols nos resta dir:—grat sia á Deu, encara hi ha cors bons á la terra; grat sia Deu, lo poble no está pas tot pervertit com suposan; la societat se salvará.

MARÍA DE BELL-LLOCH.

LA REVINDICACIÓ DEL LLENGUATJE EN LA ENSENYANSA PRIMÀRIA

V.

Fins aquí hem examinat la qüestió de la revindicació de la llengua catalana en las escolas, sols baix lo punt de vista del dret, de la justicia, de la dignitat del poble català, y la conclusió á que que 'ns ha portat aquest exàmen, es que nostre poble te dret á protestar de la actual organització política, á protestar del actual régime que no li garanteix la mes sagrada y llegítima de sus atribucions, la de conservar sa propia estimació, sa dignitat.

Devém entrar ara á examinar los arguments que s' ofereixen á la consideració de tot aquell que estudie l' assumptio baix lo punt de vista de la conveniencia y utilitat, no sols del poble català, mes directament interessat en que s' acabi l' régime injust en la escola, sino de tota Espanya.

De primer moment s' apareixerá á tot esperit imparcial, que las escolas de Catalunya deuen ensenyar y usar lo català, si 's vol que la ense-

nyansa que s' hi dona sia de profit als mateixos noys, Pero, pera coneixer tota la trascendencia d' aquest principi que s' imposa com á veritat al primer cop d' ull, convé ferse càrrec del paper que representa la Escola en la educació d' un poble.

A n' aquest propòsit se llegeix en un tractat interessantíssim de Pedagogia: «Encara que s' anomena á las Escoles establiments d' Educació, no es solzament la Escola lo lloch ahont s' educa, ni ella seria prou pera dirigir convenientment totes las facultats humanas. Los pares, parents, lo Mestre, lo sacerdot, los companys, las personas que rodejan al noy, es á dir, la familia, la Escola, lo temple, tota la societat, l' educan; puix li transmeten sos coneixements, forman son caràcter, lo disposan pera 'l bé ó pera 'l mal, lo salvan ó 'l perden.»

Y mes avall afegeix lo mateix autor:

«No minva ab lo dit la importancia de la Escola, la qual la te regoneguda per tothom. Tal es sa influencia sobre las societats, que si en unas bandas veyém emplearla com á instrument poderós de civilisació, no es difícil descubrir en otras que 'ls opressors se 'n serveixen per canviar lo llenguatge, las costúms y fins la historia, lo modo d' ésser dels pobles vensuts...»

¿Qui es que no veurá aquesta pràctica abusiva del opressor á Polonia, al Slesvig, en las provincias alemanas del Báltic en poder de Russia, á la Alsacia y Lorena y per no anar tan lluny, á Catalunya mateix?

Lo mateix autor citat ha tingut de tocar los inconvenients d' aquesta imposició absurda en la ensenyansa, y ha tingut d' expressarlos en la obra de Pedagogia, sense apassionament, pero ab tota franquesa. Y com que no es com á mestre catalá que parla, sino com á pedagog, com que usa arguments que entran de plé en aquest lloch, los reproduhirem literalment, confiant la defensa de tan justa causa, á la autorizada paraula del senyor Rius.

«La llengua oficial d' Espanya, y que per lo mateix ha d' usarse en las Escoles públicas, no es la materna en algunas provincias lo qual si be no ofereix un obstacle insuperable pera lo que al idioma 's refereix, es una gran dificultat per lo que atany á la educació escolar. Distingim una cosa d' altra.

La infantesa es la edat de las llenguas; sens reglas gramaticals, solament per la pràctica, un noy apren dos ó més idiomas d' un plegat. ¿Qué succeix si un noy se 'n vá ab sos pares á una altra província? Que al cap d' un quan temps los serveix d' intérprete. Si parla, donchs, lo Mestre, constantment en castellá y obliga als noys á fer altre tant, al principi aquets comprenen poch, mes, prompta s' esforsan, procuran adquirir y recordan las paraules extranyas, y acaban per expressarshi un xich com los ensenya la experiéncia á tots los que practican aquesta regla estrictament; que no sempre es possible.

De manera que, si be 'ls noys catalans, valencians, mallorquins, baschs y gallegos, no parlarán en castellá, ab lo desembrás y accent dels fills de Castella, es prou pera ensenyarlos hi la llengua nacional, comunicarse ab ells de la mateixa manera que si fossen castellans, axó ó es

parlantloshi y fentloshi parlar y escriure sempre en aquesta llengua, á fi de que adquireixin la pràctica necessaria.

Pero axó s' entén, si s' pren com á objectiu de la Escola l' apendre la llengua de Castella, perque baix lo punt de vista educatiu, aquest sistema per mes que sia 'l legal, es altament inconvenient y absurdo. Pera mi no te explicació que essent una lley pedagógica de las mes rudimentarias lo dirigirse als noys ab paraulas y frases vulgars pera que 'ns entengan, s' admeta que se 'ls puga parlar é instruir en una llengua que no coneixen. Figúrinse 'ls Mestres de Castella que may poguessen parlar als noys de llurs Escoles en castellá, sino en francés, que francesos fossen los llibres que posessen en llurs mans, y que no 'ls poguessen consentir altras contestacions que las donadas en la llengua de Fransa, y compendrár lo miracle que s' exigeix als Mestres del nort y nordest d' Espanya, ahont la majoria dels noys saben del castellá tant com los de Castella coneixen lo francés. No dubtin que sos deixables arribarián á llegir, á entendre y á parlar mitjanament en la llengua francesa, pero, de quant destorb no 'ls hi seria pera la ensenyansa! Perque á cadascú se li ha d' ensenyar en la llengua que sab, y no en altra; perque es molt distint ensenyar una llengua extranya, que ensenyar en una llengua extranya; així ho entenen en l' imperi d' Austria, en quinas Escoles tenen entrada lliure tots los idiomas del país, l' alemany, lo magiar y l' italiá, com lo flamench y 'l francés en lo regne de Bèlgica, y 'l francés, l' italiá y l' alemany en los cantons de Suissa, segons las necessitats de cada localitat.

Deya don Emili Castelar en lo discurs de contestació á don Victor Balaguer, quan la recepció d' aquest en la Academia Espanyola. «¿Qui gostrará proposar que desaparegan llenguas tan primitives com lo basch, tan tendras com lo gallego, tan dolsas com lo bable, tan músicas com lo valenciá, tan vigorosas y onomatopeyas com lo catalá? La poesía no creix á son àrbitre en las Academias y en los palaus, necessita l' aura popular. Mentre la oda cadenciosa del erudit s' olvida y empolsa en lo tancat volúm de las bibliotecas consultivas, lo romans ratxós qual autor es anònim, perque l' han compost cent generacions, vola de llabi en llabi per medi de sos alats consonants y ompla del esperit patri la vital atmósfera. Es indispensable que la gent senzilla puga compondre ab la spontaneitat que componen las aus, y escoltar los versos y sos poetas ab l' encís ab que escultan al aura y al follatge. Y aixó no ho poden conseguir si aufega las varietats riquíssimas de la llengua nacional, perque cap nat del mon expressa ab felicitat sos sentiments sino en paraulas no apresas, sino en paraulas iibadas, com la llet nutritiva del esperit, en los llabis d' una mare. ¿Creyeu que nou aixó á la llengua nacional? Capmany parlava en catalá quan nos donava en son Teatro crítich de la eloquència espanyola tan profitosas llisons; y Aribau acabaría de compondre una poesía catalana quan fundava la biblioteca d' autors espanyols, y 'ls hi posava en son estil, en extrem elegant, aquells prólechs, dignes porxos de nostras obres clàssiques, per llur correcció y per llur pu-

resa. Ningú ignora en aquest reclós que Aparici y Guijarro, vostre inmortal company y aymat adherent meu, à qui 'ls vinents consultarán com á un oracle de la sintaxis y analogía espanyola, parlá tota sa vida en valencià.»

No obstant y aixó que 's diu á la Academia, y del exemple, digne de no ésser oblidat, dels esmentats païssos, menos d' un any abans de la solemnitat académica, en 29 de Maig de 1882, comunicava la Direcció d' Instrucció Pública als Inspectors de primera ensenyansa de las Balears: «Atenent á varias consideracions, aquesta Direcció general autoriza á V. pera que per ara y mentres altra cosa no 's resolga, toleri en las Escoles de noys d' aquestas islas la ensenyansa de la Doctrina cristiana en lo dialecte del país, ab lo Catecisme de text visat y aprobat pel Diocessá.» De manera que s' arriba *fins á tolerar temporalment* que s' ensenyi als noys á alsar son esperit á Deu *en son dialecte*, ó en sa llengua, si aquesta no es la castellana á pesar de que la materna, solsament la que 's liba en los llabis de la mare, es la llengua del cor, la única en que podem expressar naturalment nostres íntims sentiments, no ja pera la manifestació de nostras concepcions poéticas sobre la terra, sino pera alsar nostras fervents pregarias desde la terra fins al trono del Etern.

Que no s' objecte que la llengua castellana es de fácil comprensió pera 'ls habitants del nort y nordest de Espanya, quan lo basch es un idioma primitiu-de arrels tan diferents y anteriors á los de Castella; y si be es cert que 'l castellá y 'l catalá tenen llur origen en las mateixas fonts, que l' un ha influit en l' altre compenetrantse, que hi hanm oltíssimas paraulas que s' escriuen ab las mateixas lletras, fins al punt que rebuscantlas se redactan articles y poesias, que cambiant l' accent y la pronunciació, tant se llegeixen en catalá com en castellá, que be pogué dir lo senyor Balaguer en son discurs de recepció en la Academia Espanyola que «'ls primers poemas castellans están plens de frases y veus llemosinas, infinitat de vocables castissament provensals y catalans hi ha en vostre propi Diccionari de la llengua castellana y sobre tres centenars d' ells, rápidament cullits al vol, us presento aquí per nota;» aixó no obstant lo castellá que sent parlar á un catalá en sa llengua nadiva, pot apreciar l' efecte que en la orella dels fills de Catalunya produhei-xen las primeras paraulas castellanas que sent.

No puch deixar d' alegar los perjudicis que á la Educació de la infantesa irroga l' actual sistema:

1.er Los noys passan molt temps en la Escola sens entendre al Mestre; de manera que molts ne surten abans d' apendre lo castellá. Temps perdut pera la instrucció.

2.er Los noys no poden entendre las paraulas y las frases que llegeixen en los llibres, perque veuhen anomenar las cosas, las qualitats y las accions molt diferentment que ells ho fan. Dificultat de la lectura racional y de coneixer lo que diuhen de cor.

3.er Quan arriban á entendre al Mestre y als llibres, ve la dificultat de expressió; en que comprensan una cosa, no la explican en castellá perque se 'ls entrevessa la llengua per falta de pa-

raulas y de construcció, y en catalá per falta de costum. Dubtes, vacilacions y necessitat d' apendre de cor las definicions y las explicacions en perjudici de la ensenyansa educativa.

En vista de lo qual diré en resum, que á ningú se li ha de parlar en una llengua que no sab, y que si pedagògicament se te per absurdo dirigir-se als noys en un llenguatje propi d' homes, mes absurdo es emplear un idioma que no han sentit mai; per lo qual s' ha d' instruir á la infantesa en sa llengua materna, lo que no exclueix que se n' hi ensenyi altra, la oficial de la nació, ans al contrari, l' estudi comparatiu de dues llenguas es altre recurs poderós pedagògich.

Per lo tant en las escolas de las provincias no castellanias, deuria emplearse la parla propia...

Aquesta conclusió deduhida dels principis de la verdadera ciencia pedagògica, prova fins á quin punt la legislació espanyola en materias d' ensenyansa obliga 'l seu objecte social; aquí la ley sols se preocupa de que 's compleixi 'l precepte de que una sola llengua 's parli en tots los dominis d' Espanya.

La Escola á Catalunya no es establiment d' educació, sino instrument de dominació; los Mestres catalans, com s' ha vist per la eloquènt plena transcrita, coneixen son deber com á bons pedagoghs, pero com á servidors del Estat castellá, deuen obheir á la ley contra lo que 'ls aconsella y exigeix son recte saber y entendre y sa propia conciencia, castellanisant, no instruint, malmetent no educant á la tendra infantesa catalana.

SEBASTIÁ FARNÉS.

À LA BONA MEMORIA DE LA POETISA ROSALÍA CASTRO

Al cim de Penya golosa,
Al de Aytana y al Mongó
Puge sovint al capvespre
Ab l' aymia del meu cor.
Ella, obrint les blanques ales,
Fa un dosser pera mon front,
Y estenen lo bras de deesa
Vers lo Ponent iluminós,
Fit á fit, la flamerada
Darrera guayta del sol.
—*Qué veus?*—me diu amorosa,
—Veig les serres—li respondé—
Que de la terra nadiva
Son los aspres murallons,
Y hon de nostra dolsa llengua
Se apaga l' últim ressó.
—*Y més enllá?*—Veig inmenses
Planes sens arbres ni boschs,
Veig viles desconeugudes,
Torres altes, castells forts,
Y una ciutat coronada,
Hon viu un poble orgullós,
Que no entén la nostra parla,
Ni escolta nostres rahons.
—*Y més enllá?*—me pregunta,
Abrassadeta al meu coll,
Y tots mos sentits aviva

Donantlos forsa major.
 —¿No escoltes, oh mon poeta,
 Trist y planyivol soroll
 De ones, que en la plaja ploren,
 Del vent que les fulles mou?
 ¿No veus estranys promontoris,
 Rius, que brassos de mar son,
 Y montanyes sempre verdes
 Baix un cel sempre boyrés?
 ¿No veus en elles un poble
 Sufrit y trevallador,
 Ab lo cap ple de rondalles
 Y l' ànima de tristors?—
 Diu la Musa llemosina,
 Y entre 'l rojench resplendor
 Se dibuixa de la terra
 Galaica l' estens contorn.
 Veig á lo lluny apareixer,
 Com fantàstica visió,
 Esglesietes bisantines,
 Poblets escampats entorn;
 Vaques que muny la pastora;
 Baixells que surten del port;
 Mares, que los ulls aixuguen
 Contemplantlos; segadors,
 Que á casa tornen; fadrines
 y fradrins ballant al só
 De la gayta; y una fada,
 De aspecte pensiu y dols,
 Que volguda y respectada
 Y benehida per tots,
 Pels camps, com Ofelia, passa,
 Cantant y desfullant flors.
 Les flors que cull y desfulla
 Floretes boscanes son;
 La rosada que les banya,
 Rosada pareix de plors.
 Les canturies que ella canta
 Més son gemecs que cansons.
 Totes plenes de anyorances,
 Totes plenes de recorts.
 Embelesat jo la mire
 Y els ulls torne als meus amors:
 ¡Qué belleses tant distintes,
 Y quant se semblen les dos!
 La una té los cabells negres,
 Los guarts plens de llum y foch:
 Dels alarbs la sang ardentia.
 Corre encara per son cos.
 L' altra, de céltica rassa,
 Té els ulls blaus y el cabell d' or;
 Somniadora la mirada,
 Lo mig-riure carinyós.
 Y entre tantes diferencies,
 Sa transparenta pertot
 Que son dos bones germanes
 Ab un ànima y un cor.
 La una, ab fraternal volensa,
 Asentada en mos genolls,
 Les castes mans me abandona,
 Posant son llavi en mon front.
 L' altra, entre boyres y núbols,

Com llunyana aparició,
 Pasa capficada y trista,
 Cantant y desfullant flors.
 Tanca la nit, tot se borra,
 Y en la espantable foscor
 Divise encara sa image
 En est ó en l' altre mon,
 Resplendent com una estrela,
 Flayrosa com una flor.

TEODOR LLORENTÉ.

À LA MEMORIA DE NA ROSALÍA CASTRO DE MURGUÍA

Ella passá pel mon
 Com tortra viuda,
 Cantant cansons d' amor;
 ¡Mes ay, quan tristas!

Que l' amor que cantava
 No era 'l de nina
 Que viu lluny del aymant
 Anyoradissa.

Amor era de patria,
 Patria escarnida,
 Com de la patria gran
 Si no fos filla.

A tat patria li escauhen
 Sols cansons tristes;
 Tristas per só las canta
 Na Rosalía.

Per só cada cansó
 Del cor li eixia,
 Brollant per cada vers
 Llàgrimas vivas.

Llàgrimas que pel geni
 ¡Ay! recullidas,
 Per escriure servianli
 De amarga tinta.

Mes gcom no ser aixís,
 Si ella sabia
 Que qui ab ella plorava
 Era Galicia?

Galicia per qui ella.
 Sa dolsa aymia,
 Sa vida hauria dada
 Per redimirla.

Galicia per quals fills,
 Ella sa filla,
 Tot son cor tela á tela
 Donat hauria.

Temps fa ja que no plora
 Na Rosalía,
 De tant plorar que feya
 Restá marcida.

Mes, á Deu gloria dada
 Per sempre sía,
 Las qu' ella un jörn plorava
 Llàgrimas tristes,

Si á ella mort, donaren
Vida á Galicia;
¡Galicia ahí tan morta
Y avuy tan viva!

Be fa donchs en teixirli
Llors á sa filla...
¡Son tant brillants los qu' ella
Li teixi en vida!

JOAQUÍM RUBIÓ Y ORS,

Barcelona 13 de Maig de 1891.

ESTUDIS DE REGIONALISME

XI.

GERARQUIA Y DESCENTRALISACIÓ

per A. Pouquet.

(Continuació.)

Article primer.—Autoritats municipals.

Ademés la reunió en mans del alcalde de las funcions que desempenya per son doble caràcter, correspon exactament á la constitució del municipi; donchs aquest es á un mateix temps una unitat social ab existència propia y un membre del gran cos social; la nació; son gefe ha de tenir també poders propis y poders delegats. Si la centralisació s' ha servit d' aquesta distinció per sa obra destructora dels privilegis locals no culpém als principis sino á una mal entesa tutela administrativa. No es gayre important la qüestió de que sian una ó varias personas las encarregades dels càrrecs administratius sino las garantías que poden assegurar l' exercici d' aquests càrrecs. L' alcalde mateix, per exemple, perteneix com á tal á la gerarquia administrativa; com á magistrat ú oficial de policía, perteneix á la judicial sens que per això hi hagi confusió de poder administratiu y judicial. Si per previsió necessaria les lleys han creat cert número de incompatibilitats, no es que las imposi un principi absolut, sino que algunas funcions no poden acumularse sens perjudici de son exercici lliure. En la qüestió de que tractém, tota la dificultat consisteix en donar al alcalde la independència necessaria en l' exercici de sas dues qualitats. No es necessari variar las atribucions del alcalde, sino l' seu nom y la distinció de sos actes. L' Alcalde tal com es avuy, lliga en sa persona la relació natural entre l' poder central y l' local, y s' converteix en punt d' unió entre l' s membres del cos social y aquest mateix cos.

Mes ¿quinas serán las garantías que asseguraran la independència del alcalde? Los ultra-centralisadors, veient en l' alcalde tan sols un representant del Gobern devant d' un determinat territori, volen confiar al gobern lo dret de nomenar-lo, oblidant que l' municipi es ademés una entitat social. Entre l' s descentralisadors, alguns pretenden, per lo contrari, confiar exclusivament al cos municipal la elecció del alcalde.

Los dos extrêms son perillósos. Lo Gobern y l' Cos municipal han de tenir en la elecció del alcalde sa part no sols d' influencia, sino d' acció. Veusaquí l' desideratum.

Lo Gobern mes liberal avuy que avans, ja

realisa aquest ideal dintre de la lley; sol escullir los alcaldes entre l' s regidors; lo verdader progrés, seria que aquesta costum fos convertida en lley. Molts amants de las llibertats locals, ja s' declaran satisfets ab aquesta reforma.

Sense que jo la desdenyi, penso que no dona al municipi tota sa llegítima acció.

Jo entench la divisió de facultats entre l' Gobern y l' Ajuntament d' un altra manera. Donaria á aquest darrer lo dret d' elecció y á aquell lo dret de *veto*. L' alcalde alegit per l' Ajuntament ó directament pels electors, sols podrà entrar en funcions quan lo Gobern no li oposés lo *veto*. Duas rahons m' inclinan á aquesta opinió la primera es la preferència que concedeixo á las atribucions municipals del alcalde sobre sas atribucions gubernamentals; la segona es que l' municipi ha de temer molt més que l' Gobern la pressió del altre poder; per axó dono al Ajuntament la acció més directa en la elecció del seu gefe y deixo al Gobern la sola facultat de preveure y paralizar per endavant las usurpacions del poder municipal.

Ab aquest sistema s' afermará més la autoritat moral del alcalde, donchs haurà merescut la confiansa del país y la del Gobern central.

Article 3.—Atribucions y funcions municipals.

L' alcalde exercirà aquellas funcions que suposen sobre tot acció y execució.

L' Ajuntament aquelles que mes s' acostan al poder legislatiu:

Los interessos locals poden distingir-se en:

1.er Interessos exclusivament locals, ó sia que sols se refereixen *directament* al municipi considerat com entitat social.

2.^{on} Interessos locals que també s' refereixen al municipi considerat com entitat social, pero no solament ab aquest caràcter.

3.er Interessos que també s' hi refereixen pero *indirectament*.

Tots los demés interessos que afectan al municipi com á part del territori nacional y membre de la nació son necessàriament nacionals y escapan á la jurisdicció y deliberació dels poders municipals.

L' Ajuntament tindrà donchs com avuy, atribucions regulativas, directives y consultivas que compendràn los tres ordes d' interessos locals que acabo de definir. L' alcalde exercirà sas atribucions dins del doble caràcter en que s' manifesta.

E. M. B.

MOVIMENT REGIONALISTA

La Pàtria Gallega ha dedicat son nombre 5, que acabam de rebrer, á honrar la memoria de la inmortal poetisa Rosalia Castro de Murgia, y á ressenyar la solemnitat ab que s' verificà la traslació de sas mortals despúllas, desde Iria Flavia, ahont morí en 15 de Juliol del any 1885, fins á Compostela, en quina Iglesia de Sant Domingo s' ha construït lo mausoleo que, á expensas de la *colonia gallega* de Cuba y de la suscripció popular oberta á Galicia, s' ha consagrat á

guardar las cendras de la gran cantora del esperit regional de Galicia.

Lo periódich citat acaba áixi la primera plana que, orlada de negre, dedica á la insigne precursora del moviment regionalista gallego:

«Los días 26 y 27 de Maig serán duas fetxas inmortals en las planas de nostra historia, y, sens dubte, l' comensament d' una época de rehabilitació per nos tras grandesas y la veu d' alerta que fará mourer als mes apàtichs, encoratjará als esporugits y enardirá als que estam ja en la bretxa alt lo cap y descobert lo pit.

La Redacció de *La Pàtria Gallega*, ensemeps que axeça al Deu Totpoderós una fervent pregaria per l' etern repòs de *Rosalía de Castro*, fa constar, plena del mes viu entussiasme, aquesta apoteosis del geni de nostra poesia popular, triomf primer de la *Associació Regionalista Gallega*, obtingut precisament quan los enemichs comensan á perseguirnos, nos menysprean los indiferents y 'ls borts nos abandonan; però també quan los bons gallegos s' acoblan y 'ns aplaudexen los extranyos.

[Deu salve á la petita pàtria gallega per medi del triomf de la idea regional!]

Aquet nombre del estimat colega de Galicia, es tot ell notabilíssim, haventhi aportat la seva pedreta las mellors intel·ligencies de la agrupació regionalista d' allá y també algunas de las que son honor del renacement patriòtic de Catalunya y de Valencia.

Nostres lectors assaborirán de gust y aplaudirán ab entussiasme las poesías dels mestres Llorente y Rubió, que trasladém á las planas de *LA VEU DE CATALUNYA*.

La Pàtria Gallega, dona compte d' haver rebut comunicacions de las primeras figures de nostres lletras, y particularment de Mossen Verdaguer, de Mossen Collell y de 'n Narcís Oller. De una carta d' aquest últim ne publica un fragment bellíssim.

La falta d' espay nos obliga á deixar fins lo número vinent la traducció, que tenim feta, d' un dels hermosos articlets que hem llegit en aquest nombre tant notable de *La Pàtria Gallega*.

La ceremonia de la traslació, en que hi prengué part tot lo poble de Galicia, deixarà en ell gran recort, y ab rahó esperan los regionalistas d' allá que ha de ser fonament de la necessaria reacció patriòtica de la regió gallega.

La Societat d' aymadors de las glorias valencianas ha acordat que aquest any los *Jochs Florals*, la brillant festa de lletras llemosinas que ab tant esplendor celebra anyalment, revestixi major esplendidés que los anys anteriors, per solemnizar dignament la inauguració de la estàtua del Rey don Jaume. Ab aquest motiu sembla que convidarà als escriptors y poetas més distingits de Catalunya, las Balears y la Provenza.

Nostre excelent colega *El Eco de Sitges*, publica en son darrer número una carta de Santiago de Cuba, escrita en català.

«Ho veuhem, apreciables redactors de *El Eco de Sitges*? Un català que, desde Cuba, escriu per catalans, pensant santament, escriu en català, y quantos catalans que viuen á Catalunya y escriuen per catalans,

cauen en la mania ben poch patriòtica de creurer que l' castellà fa mes senyor!

¿Quan serà que 'ls fills de Catalunya comprendràm las necessitats de nostra pàtria, sens perjudici de las conveniencias del Estat dins lo qual ella viu?

Lo diumenge prop passat en los exàmens verificats en la escola de pàrvuls de Sant Andreu de Palomar, lo president del acte y membre de la Junta d' instrucció, D. Gaspar Vinyas, feu us de la paraula en nostra llengua, cosa nova en nostras escolas oficiales.

Lo senyor Vinyas feu una brillant apologia de la ensenyansa, que al acabar li valgué llarchs y justos aplaudiments.

S' ha entregat ja al Excm. Sr. D. Manel Durán y Bas, l' àlbum ab que s' acordá donar al eminent jurisconsult un testimoni del agrahiment de Catalunya pels seus treballs en defensa del dret civil català, y especialment per la brillant campanya feta en lo Parlament durant la discussió del Còdich Civil Espanyol.

Alguns diaris s' han queixat, y som nosaltres del mateix parer, de la quietut y obscuritat ab que s' ha posat terme á una de las demostracions mes grans de consideració otorgadas al ilustre patrici, y ensemeps grandiosa manifestació del voler de Catalunya en l' assumpto de nostre Dret.

La explicació d' aquesta falta d' entussiasme de la Comissió encarregada de fer la entrega al Sr. Durán, tal vegada no fora difícil de trobar. Fou president de dita comisstó 'l Sr. Maspons y Labrés (D. Francisco), qui al fer la ofrena pronunciá un breu discurs al que contestá l' eminent jurisconsult, exposant ab to descoratjat la persuassió de que sos esforços y totas las oposicions no lograrán deturar la destrucció complerta de nostres lleys, somni daurat dels codificadors madrilenys.

L' àlbum regalat al Sr. Durán y Bas, es una verdadera joya. Rodeja al pergami una orla policromada de molt gust y delicadesa, obra del novell artista don Manel Durán y Durán, qui també es autor del dibuix qu' adorna las tapas del àlbum. Aquestas tapas, en las que sobressurt l' escut de Catalunya entre altres enginyosos detalls decoratius, eridan poderosament l' atenció per sa riquesa á la vegada que elegancia. Lo delicadíssim treball d' orfebreria que hi ha en ellas se deu als senyors Masriera germans. La enquadernació, feta en los acreditats tallers de Domenech y companyía, tampoch deixa res que desitjar.

Los balduchs son també d' una labor molt fina, fins en los detalls mes insignificants. Las tapas, de pergami, portan en lo centre un medalló ab la figura de Santa Eularia, patrona de Barcelona, y 'l exerch ab lo títol de la Comissió organisadora d' aquest valiós obsequi. Al peu del pergami hi ha un sello de bronzo, grabat per lo senyor Sala y encunyat per los germans Gelabert, dintre del qual apareix lo de la citada Comissió.

Lo Centre Escolar Catalanista que ab tanta activitat y discreta valentía ha menat la campanya á favor de la creació d' una càtedra de Dret català, en vista del irritant acort de la Diputació Provincial, ademés del

document notable que feu estampar, y que vegeuen en nostre número anterior nostres lectors, està gestio-
nant una manera de protestar solemnement contra la anti-patriòtica conducta de la Corporació citada.

Nos consta que 's veu lo *Centre* secundat per nom-
brosas associacions

Aquest vespre á las nou, lo *Foment Catalanista* celebra una de sas concorregudas vetlladas, en que, ademés d' executarshi un escullit programa literari y musical, lo President de la associació don N. Verdaguer, donarà la primera d' una tanda de conferencias encaminadas á explicar als socis y demés concurrents, qué es lo Catalanisme, quinas rahons lo justifiquen, carácter del partit polítich á que ha donat origen, aspiracions d' aquest, medis adequats per realisarlos, y motius d' esperansa de son triomf.

Després d' unas qüestions poch edificants, que motivaren que 's sortissen de la Redacció l' senyor Coll Astrell y un altre senyor, ha deixat de publicarse lo *Diario de Cataluña*, que era á Barcelona l' orguen del partit integrista ó nocedalista.

Posém la nova en aquesta secció perqué, d' altra banda, lo *Diario de Cataluña*, per ser doctrina del partit, y per influencia del patriotisme d' alguns que 'n foren redactors, defensá constantment la causa dels regionalistas. Sas darreras paraulas son per nostra Catalunya. Al despedirse de sos lectors, junta ab la veu de ressentiments contra respectables entitats que, ab rahó ó sense l' ofengueren, l' accent de sos sentimets patriòtichs, en aquells párrafos de lo que anomena *Nuestro testamento*:

«Lo *Diario de Cataluña* mor; pero com á catalá de pura rassa, enterament extrany y contrari á eix mons-
truós engendro, format d' una barreja horrible de sanch púnica y jueua, que es lo gran assot dels pobles moderns.

Lo *Diario de Cataluña* mor, defensant la justicia, y, com Fivaller, redressantse seré davant de la majestat irada, y com Bach de Roda, cantant un himne d' amor á la pàtria catalana.»

La Unión Vascongada, de S. Sebastián, diu en lo comens d' un article titotal *Protestamos*:

«L' acort de nostra Corporació municipal en sa última sessió, declarant per 11 vots contra 7, que l' coneixement del bascuenç no es circunstancia indispensable per obtenir las plassas de celadors d' arbitris, ha causat com no podía deixar de succehir, general sorpresa y dolorosa impressió en lo vehinat.

Varis colegas locals s' han fet ressó d' aquesta sorpresa é impressió desagradable, y han manifestat llur opinió contraria al acort citat.

Nosaltres juntam á la seva nostra veu, y protestam contra eix acort que ve á obrir un portell en lo mur de nostras tradicions y recorts.»

DIETARI DEL PRINCIPAT

Lo dia 14 del corrent, y ab motiu d' inaugurar-se á Sabadell lo «Gremi dels pagesos,» que es ensemeps

subdelegació del Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro, va celebrarse en lo magnífich saló de sessions de la Casa de la Ciutat, una conferencia agrícola, en que prengueren part lo marqués de Sentmanat, don Ramon Catá de la Torre, don Joseph M. Ortega, don Anton Llofríu, don Joseph Griera, y don Francisco de P. Benessat.

✿✿

Una comissió de la Junta de defensa contra la filoxera, de la província de Tarragona, está resseguint lo terme de San Jaume dels Damens, en lo que han fet sa aparició varias capas filoxeràs que 's proposa exterminar.

✿✿

En cumpliment de las disposiciones legals vigentes s' han obert al servei públic los establiments d' ayguas y banys de La Garriga, Ribas, Sant Hilari, La Puda, Banyolas, Cardó y altres menys importants.

Com la calor apreta, també pot dirse que ha començat la temporada de banys de mar, veyentse ja montats en nostra platja de la Mar Vella y bastant correguts tots los establiments de consuetud.

✿✿

Lo passat dijous tingué lloc en la Exposició de Plantas y Flors, de la que 'ns ocuparem en lo número vinent, lo primer concurs de rams y flors talladas. Constituiren lo jurat varias senyoras de las de mes nom y representació de Barcelona. Ab aquest motiu se congregá en lo clos de dita exposició una gentada que per lo distingida y engalanada feya de tan bon mirar com las mateixas flors.

✿✿

Escriven de Balaguer que las obras de conducció d' ayguas potables á aquella ciutat avansan rápidamente, rematantse ja la construcció del dipositi general.

En la mateixa carta diuen que si continuan las ca-
lors la sega comensarà abiat, esperantse que la cullita no passará de mitjana.

✿✿

A Zaragoza s' prepara una gran manifestació cívica al objecte de honrar la memòria del general Reding, un dels héroes de la guerra de la independència. Ab motiu d' escàures aquell dia lo vuytanté aniversari de sa famosa mort, s' ha promogut la festa, y la Comisió organissadora, ab la vénia del actual ministre de la guerra, depositarà una corona de bronze, sobre la senzilla y humil tomba que guarda las despulles d' aquell valent.

✿✿

Lo passat dijous quedá inaugurada la notable exposició de fotografías que la «Societat fotogràfica espanyola» ha organitzat en lo seu local, pis segon de la casa Gibert de la piazza de Catalunya. Dita exposició pot visitarse desde las nou del matí á las set de la tarda.

✿✿

En las regatas internacionals verificadas lo passat diumenge á Turin, guanyá lo primer premi de skiffs, lo Sr. Rico, de Barcelona.

✿✿

La majoria dels contractistes en lo ram de mestres de casas, han ratificat son acort de no accedir á la demanda dels huelguistes, y continuar los treballs en la forma ab que s' han efectuat fins á la fetxa.

Així mateix estan resolts á facilitar treball als fadins mestres de casas de fora de la capital, garantint-loshi als 200 primers que 's presentin, ocupació per un any y quatre pessetas de jornal.

De poch ha mort á Madrid l' escultor barceloní don Medard Sanmartín, antich pensionat en Roma, que comensà sa carrera artística obtenint en 1878 una segona medalla per sa estàtua de *La pesca*, y remeté desde la capital de Italia treballs tan notables com *El soldado de Maratón* y *Los caudillos celtíberos*. (R. I. P.).

La inauguració del primer Assil nocturn, se verificarà dintre de pochs días.

Son objecte es darhi aixapluch durant la nit, gratituditament, á totas las personas que ho solicitin, sens distinció d' edat, ni sexe.

Las horas d' ingrés en l' Assil, serán desde Octubre á Mars, de vuyt á deu de la nit y en los demés mesos, de nou á onze.

En quant entri un assilat en l' establiment, serà examinat per un metje municipal que firmarà sa admissió, si está bò, enviantlo en cas contrari al hospital. Inmediatament pendrà l'assilat un bany, si's considera necessari, ó quan menos se l' obligarà á rentarse las mans y peus. Després se li servirà una sopa y se li destinarà un llit, dantli duas placas, ab lo número ab que hagi sigut registrat; una d' ellas serà colocada en la capsalera del llit y l' altra en lo farsell que farà ab sa roba, que sustituirà per una camisa que li serà facilitada al efecte.

Dita roba serà inmediatament desinfectada en una estufa. Lo calsat y qualsevol altra prenda que puga ferse malbé, serán desinfectadas químicament.

En sent al llit no podrán los assilats fumar, conversar ni moure fressa.

La hora d' axecarse serà la de las sis del matí al estiu y las set al hivern.

Sols s' admeterà á un individuo tres nits seguidas en l' Assil en lo transcurs de dos mesos; no obstant, en circumstancias excepcionals podrán admeters cinch y fins deu nits.

L' Assil estarà dividit en dos departaments per la deguda separació de sexes, y en cada hu d' aquells hi haurà tres salas dormitoris; un pels que no tingan dotze anys; altre pels de dotze á divuyt y l' tercer pels de divuyt en endavant. Del departament d' homes se'n cuidaran varis vigilants y del de donas, germanas de la caritat.

Quan los recursos ho permetin se dará roba d' us als assilats, y també 's procurará dalshi ocupació.

De L' Olot:

«Lo passat diumenge tingué lloch en lo Centre Catalanista la reunió del gremi de truginers de Olot, quedant aprobats los estatuts per los quals deu regirse en lo successiu dit gremi.

També quedaren nombrats lo banderado y cordónistas per la festa que celebrarán lo dia 29 del present mes, y per las noticias que tenim sembla que serán molt lluhidas en particular lo passant que acostuman fer cada any després de la benedicció del bestiar, per lo qual son molts los agremiats y altres que,

sense serho, se preparan per fer lluhir llurs cabaldaduras.

Molt nos plau que no desaparegan festas semblants, que á més de estrenyer la germanó dels agremiats, tant necessaria avuy que las individualitats son importants devant las asociacions, ofereixen un espectacle públich que desitjaríam anés acompañat de gran cuidado perque ningú prengui mal.»

A fi de donar major importancia á la Exposició agrícola que ha de celebrarse á Tarrassa próximamente, l' Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro, ha solicitat al Director general d' Agricultura, que 's procure que totas las estacions enotécnicas creadas per Espanya en l' extranjer, envien á la exposició citada mostras dels vins que major consum tenen en los mercats de França, Inglaterra y Alemania, per fer en la exposició un complet estudi comparatiu que indicarà quins mes convé fabricar per afavorir la exportació á aquells payssos.

Com ja manifestáren en lo número 21 de LA VEU, la veneranda Imatge del Sant Christ d' Igualada y la gloriosa bandera del Bruch, fóren visitadas en lo passat mes de Maig per l' Excm. Sr. Bisbe de Barcelona; després ho ha fet, entre altres admiradors de las glorias de Catalunya, lo valent General d' artillería senyor Muñoz Salazar, qui, mogut pe 'ls nobles sentiments que l' animan, entregá una grossa almoyna als senyors Obrers de la antiga confraría del Sant Christ.

Baix la direcció de don Carles de Bofarull, s' está ultimant en la planta baixa de palau de Bellas Arts l' arreglo y decorat de la secció arqueològica, que 's forma ab los objectes procedents del arxiu municipal y Museu Martorell, y que s' inaugurarà del 24 al 28 del corrent.

Per lo viatje d' aquesta capital á Sant Boy, s' ha introduhit una millora que evitarà las molestias que sufrían en la estació de Cornellá los viatjers per tenir de pendrer per assalt los carruatges que de dita estació se dirigeixen á Sant Boy. Ara s' despatxan en la estació dels ferrocarrils de Barcelona á Tarragona y Fransa, bitllets directes per Sant Boy, en los quals hi ha pagat lo pontatje del pont sobre 'l Llobregat. D' aquesta manera sab lo passatger que te assegurat l' assiento per tot lo viatje.

PRIMER CERTÁMEN LLITERARI

que la SECCIÓ CATALANISTA de l' ASSOCIACIÓ DE CATÓLICHES de Sabadell celebrarà en lo dia segon de la Festa Major d' enguany.

CONVOCATORIA

A tots los poetas y demés escriptors de nostra benvolguda terra, convida aquesta Junta á pendrer part en semblant festa, ensembs que prega al Senyor los done alta inspiració y llums claras en son enginy per mereixer los premis compresos en lo següent

CARTELL

I. *Flor natural.* Premi anomenat d' honor y cortesia que s' adjudicarà al autor de la mellor poesia que ab més

idealitat y bellesa cante l' amor. Lo guanyador d' aquest premi com es costum d' antich estableguda, deurá ferne present à la dama de sa elecció, la qual proclamada *Reyna de la festa*, entregará desde son seti presidencial los demés premis á sos respectius guanyadors.

II. *Una ploma d' argent*, ab l' escut de l' Associació de Catòlics, esmaltat en son centre, ofert per dita Associació al autor de la més inspirada poesia religiosa.

III. *Una planxa artística de plata*, ab l' escut de Catalunya; premi ofert per lo «Centre Català» de Sabadell, al autor de la mellar poesia inspirada en lo sentiment d' amor á la pàtria.

IV. *Un objecte d' art*; premi ofert per l' Excm. Ajuntament, al autor de la memoria que, ab més acopi de datos, descriu la influencia que ha exercit l' agricultura, en lo desentrotllo de la industria fabril de Sabadell.

V. *Una joya artística*; ofrena de la Excma. Diputació Provincial de Barcelona, al autor del treball en prosa que mellar descriga la influencia de l' art aplicat á la industria llanera.

VI. *Un objecte artístich*; premi ofert per l' Excelentíssim Sr. D. Pau Turull Comadrán, Diputat á Corts per aquest districte, al poeta que cante ab més sentiment é inspiració, á la memoria del P. Joseph Calassans Casanovas, Prepósit General que fou de las Escoles-Pías.

VII. *Un objecte d' art*; premi ofert per l' Excelentíssim Sr. D. Joseph Griera y Dulcet, Diputat Provincial per aquest districte, al autor de la mellar poesia que, en forma de romanç, cante un fet històrich ó tradicional de la comarca del Vallès, qual assumptu's deixa á la lliure elecció del autor.

VIII. *Ur pergami de plata*, sobre base de marbre negre; premi ofert per lo Rvn. Rector de la Parroquia de la Puríssima Concepció, D. Salvador Vidal y Font, al autor de la mellar monografia que tracti de la fundació de la Parroquia de la Puríssima Concepció de Sabadell, fent expressa menció de la construcció dc son temple y de sos principals benefactors.

IX. *Una joya de plata*, escut de las Escoles-Pías, que ofereix la Comunitat de P. P. Escolapis, se concedirà al autor de la mellar memoria que desentrotlle l' següent tema: «Beneficis que á Sabadell han reportat las Escoles-Pías, desde sa fundació en 1818, fins als nostres días.»

X. *Una palma d' or y argent*, ab l' escut de Sabadell; ofrena del M. I. S. D. Salvador Vila, Registrador de la Propietat en aquest Partit judicial, al poeta que, ab més inspiració y en versos octossilabs, cante algún dels actes més senyalats de la vida de Sant Felix Mártre, Patró de Sabadell.

XI. *Un objecte d' art*; premi ofert per lo «Gremi de Fabricants» de Sabadell, al autor de la mellar memoria basada en lo següent tema: «Donada la situació de las industrias d' Espanya, sa organisació y sos medis ab relació á las industrias extranjeras, demostrar quina será la legislació que armonisant los interessos del capital y l' treball, reguli y fixi mellar las condicions y duració del treball diari dels menors y donas, y més eficasment contribuixi als fins de la educació y desentrotllo físich dels primers, y á la missió especial que á las segoneras correspon en la societat.»

XII. *Un grupo alegòrich*, de plata ab inscrustacions d' or; premi ofert per lo «Foment Mercantil, Industrial y Agrícola» de Sabadell, al autor del treball que, ab més extensió y abundancia de datos práctichs, desenrotlle l' següent tema: «Dada la organisació del Foment en diversos gremis, estudiar la manera de constituir en son sí, un Banc eminentment auxiliar del comers, industria y agricultura.»

XIII. *Un objecte d' arch*; premi ofert per lo «Círcol Sa-

badellés,» que deurá adjudicarse al autor de la mellar poesia festiva de tema lliure.

XIV. *Un objecte d' art*, ofrena del «Ateneu Sabadellés,» al autor de la mellar memoria que desenrotlle l' següent tema: «Utilitat de las escolas d' arts y oficis. Ventajas que á Sabadell reportaría sa institució.»

XV. *Una ploma d' argent*; ofrena de varis joves de bon humor, que s' adjudicarà al autor de la poesia humorística que, ab més jovialitat, cante las peripecias d' un enamorat de bona lleu.

Lo Jurat concedirà 'ls accéssits y mencions honoríficas que judiqui merescuts.

Totas las composicions deurán esser rigurosament inéditas y escritas en antich ó modern català d' aquest Principat.

Lo Jurat se reserva per un any, á comptar del dia de la festa, la propietat de las composicions premiadas.

Tots los treballs deurán esser remesos á la Secretaria del Jurat, (Rambla, núm. 82), avans de las 3 de la tarde del dia 15 de Juliol vinent, accompanyats del plech clós que continga l' nom del autor y duga en lo sobrescrit lo títol y lema de la respectiva composició.

Los plechs que continga los noms dels autors no premiats, se cremarán al acte mateix de la festa.

La Junta procehirà á la adició en lo present cartell, de las ofrenas y temes respectius que pugan sobrevenir, tan prompte 'n tinga coneixement.

Lo Jurat calificador lo constituirà los senyors, Reverent Sr. D. Jaume Collell, President; D. Joaquim Riera y Bertrán, D. Sebastià Trullol y Plana, D. Narcís Verdaguer y Callís, D. J. Soler y Palet, D. Martí Trías Domenech, y D. Enrich Casellas, Secretari.

Sabadell, 10 Juny de 1891.—Lo President, Pau M. Llobet.—Lo Secretari, Enrich Casellas.

PRIMER CERTÁMEN LITERARI DE PALAMÓS

FALLO

I.—*FLOR NATURAL*.—Premi. Núm. 105. *Sibaris*.—(Flors.)
1.ª accéssit. Núm. 68. *Lo cant del poeta*.—A la Reyna de la Festa.
2.ª accéssit. Núm. 39. *Primavera d' amor*.—Y gosarem las duas primaveras, del camp y de l' amor. (Matheu).

Menció honorífica. Núm. 108. *Plany d' un enamorat*.—Temps preuat may mes tornarás.

II.—Premi. Núm. 94. *La desfeta del francés*.—Qui l' volrà costarli hâ.

III.—Premi. Núm. 10. *A la verge Maria*.—Salut.

IV.—Premi. Núm. 84. *La Caridad marítima*.—Charitas virtus sancta.

1.ª accéssit. Núm. 114. *Llevantada*.

2.ª accéssit. Núm. 62. *Caridad marítima...*—Bendita eres.

V.—Premi. Núm. 137. *Proyecto de constitución de un municipio autónomo dentro de un estado federal*.—La sociedad es un organismo en funciones de producción, distribución y regularización (H. Spencer); el municipio es una parte de este organismo.

VI.—Premi. Núm. 9. *La cansó del obrer*.—La xamaneya es lo signe de la pau.

1.ª accéssit. Núm. 36. *Al trabajo*.—Alcen los bardos el robusto acento, etc.

2.ª accéssit. Núm. 49. *Lo treball*.—Es santa vida.

VII.—Menció honorífica. Núm. 81. *Estudios sobre industria taponeira*.—La unión constituye la fuerza.

VIII.—Desert.

IX.—Premi. Núm. 42. *L' arbre de Catalunya*.—Guernika-kotxarba.

1.ª accéssit. Núm. 133. *Lo Castell de Sant Martí*.—Soletat.

2.ª accéssit. Núm. 11. *Lo cant de la nit*.—Excelsitut.

X.—No s' adjudica.

XI.—Premi. Núm. 60. *A la memoria del entusiasta, intelligent y malaguanyat catalanista ampurdans en Joaquim Sitjar y Bolcegura.*—A mon amich Joanet: «qui com tú?—Elegia.

XII.—Menció honorifica Núm. 102. *Al mar.*—Oda.—Inmensitat.

XIII.—Premi. Núm. 117. *La Cercavila.*—Voreta la llar.

XIV.—Premi. Núm. 100. A. Palamós.—Oda.—Això es lo refugi mes segur del mon (Aribau).

1.r accésit. Núm. 83. A *Palamós.*—Cantar no sé, pero admirante, si (Coello).

XV.—Premi. Núm. 34. *L' Angelet.*—Poesia popular.

1.r accésit. Núm. 125. *Lo bateig de noys y noyas.*

2.n accésit. Núm. 78. *Lo dia de ballas.*—Costums de ma vila.

XVI.—Premi. Núm. 5. *Si seyors!*—Monolech.

Accésit. Núm. 64. *Vell y boig.*—A cent anys coteta verda. (Dito popular).

Palamós, 18 de Juny de 1891.—Joaquim Riera y Bertrán, President.—Narcís Verdaguer y Callis.—Ferran Agulló y Vidal.—Candi Figa y Piferrer.—Martí Roger y Crosa, Secretari.

CRÓNICA RELIGIOSA

La Encíclica del Treball

No podém deixar aquest assumpte que es sens dupte lo mes capital avuy dia per lo periodista catòlic. La impressió general del mon que pensa, es de que la Encíclica *Rerum novarum* es lo document mes important del Pontificat de Lleó XIII. Algun periódich lliberal fins arriba á apuntar la idea de que, molts sigles há no havia emanat de la Santa Sede un document de tal magnitud ni de majors conseqüències.

La *Nouvelle Revue*, periódich lliberal y republicà, diu que aquest document ha vingut molt á bon' hora y que exercirà una influència considerable. Alaba los principis de fraternitat y de justicia sostinguts en la Encíclica, y acusa als republicans de haverse deixat pendre pel Papa la direcció del moviment social.

Una de las manifestacions mes notables á favor de la Encíclica, es sens dupte lo fet de que l' President de la Comissió del Treball á París, ha fet repartir á tots sos membres un exemplar de la Encíclica.

Certs periódichs radicals francesos, com la *Justice la Presse* y altres, veient lo ressó que en totes parts te l' document pontifici, han hagut de dedicarhi nous articles, completant y rectificant las sevas primeras apreciacions.

Los grans diaris inglesos tots se mostren entusiasmats y consagran á la qüestió obrera tan admirablement tractada pel Papa, Marguissims articles.

En lo *Correspondant*, Mr. Emile Ollivier, publica un article en lo qual comensa dient que la paraula del Papa es «una paraula alta, forta y dolça que pren á la llengua lapidaria de la qual se serveix una magestat que 'ls nostres idiomas no conexen'» Diu que l' Papa «s' ha sobrepujat á sí mateix» y que may havia sigut tant be lo Papa de la llum y de la harmoniosa serenitat.»

Y califica la Encíclica de «maravella de elevació, de justesa, de mesura, de elegant y fort llenguatje, de delicada y ferma ponderació de ideas y de interessos contradictoris.»

Y acaba dient que Lleó XIII ha sabut alsar «avuy á la Santa Sede á una altura nova é imponent, sabentse

presentar als pobles y als reys, com lo tribuno sagrat de la pau social.»

Lo *Vaterland* de Viena, diu que l' Emperador d' Austria-Hungría al rebre l' exemplar de la Encíclica de mans del Nunci apostòlic, se expressà en estos termes:

«Hem d' estar molt regoneguts á la Santa Sede, que ab esta Encíclica, ve á consolidar la estabilitat dels pobles en aquest temps en que tothom sent tanta necessitat de pau, y 'ns invita á resoldre los grans problemes, pera 'ls quals la paraula del Papa es un consell y una llum.»

Las adhesions dels Circols obrers y de Universitats, van seguit. La Universitat catòlica de Lyé, ha enviat á Sa Santitat un eloquènt missatge.

Ha mort lo R. P. Curci, de la Companyia de Jesús.

Era un home de gran talent, un dels primers redactors de la *Civilitat Catòlica*, y orador de gran volada.

Tingué algún extravio, no de conducta, sino de pensar, després de la ocupació de Roma pels piamonites, havent escrit á favor de la conciliació del Papa ab la Revolució. Tingué que sortir de la Companyia, pero ha tingut lo consol de serhi admés altra vegada y de renovar sos vots devant de sos superiors alguns dies avans de sa mort que ha sigut exemplar.

Dixa varias obres notables, y en particular las conferencias dadas en Sant Pere de Roma, sobre l' *Naturalisme en la Societat Moderna*, y unas *Llisons de Moral*.

Los frares franciscans de Betlem han sigut objecte d' un altre atentat de la part dels grechs cismàtics. La reyerta ha sigut forta, y tingueren que intervenirhi los soldats turchs. Aquests han ajudat als cismàtics, permetentlos passar per un punt de la iglesia de la Covà, sobra l' qual no hi tenian cap dret. Lo representant francés de Constantinopla, ha entaulat las corresponsens reclamacions.

Ha fet un lloable acte de sumisió y de retracció, Monsenyor Grimaldi, autor de un llibre sobre las Congregacions Romanas.

Lo Reverendíssim Senyor Korum, Bisbe de Treveris, ha publicat la pastoral anunciant que ha decidit enguany fer ostensió pública de la túnica de Nostre Senyor Jesucrist. No se havia fet exposició pública de tan venerada reliquia desde l' any 1844, y á las horas no arribant cap ferrocarril á Treveris, hi anaren 4.500,000 pelegrins.

La ostensió comensarà per Sant Lluís, 25 de Agost, y terminarà á fi de Setembre.

Van á comensar prompte las obras del gran temple que dedicat á Sant Joaquim y en celebració del próxim jubileu episcopal de Lleó XIII, pensa construir á Roma la Obra de la Adoració Reparadora Universal.

Lo terreno comprat en un dels millors punts del barri nou de Roma, *Prati di Castello*, te cinc mil metres, y l' plan de la iglesia es grandiós y alusiu tot á l' Obra de la Adoració, de modo que l' trono de la Sagrada Eucaristia se presentarà ab un aspecte imponent y dominarà tota la iglesia.